

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Педагогічна освіта

УДК 378

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17653462>

Навчальний квест як інструмент формування критичного мислення у процесі професійної підготовки майбутніх учителів історії

Гришко Вікторія Іванівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін

Навчально - науковий інститут права та гуманітарних наук

Національного університету водного господарства та природокористування,

вул. Олекси Новака, 75, навчальний корпус № 8, 33000, м. Рівне, Україна

ORCID ID: 0000-0001-9257-4535

E - mail: v.i.grichko@nuwm.edu.ua

Цевух Андрій Ігорович,

асистент кафедри інформаційного права та юридичної журналістики

Навчально - науковий інститут права та гуманітарних наук

Національного університету водного господарства та природокористування

вул. Олекси Новака, 75, навчальний корпус № 8, 33000, м. Рівне, Україна

ORCID ID: 0000-0001-9696-5971

E - mail: a.i.tsevukh@nuwm.edu.ua

Прийнято: 04.11.2025 | Опубліковано: 19.11.2025

Анотація: Наукова стаття присвячена дослідженню навчального квесту як ефективного інструменту формування критичного мислення у процесі професійної підготовки майбутніх учителів історії.

Мета статті: проаналізувати потенціал навчального квесту як засобу формування критичного мислення у студентів історичних спеціальностей.

Методи: у науковій статті було використано методи аналізу, синтезу, індукції, емпіричного досвіду, рефлексивного аналізу та інші.

Результати: наукова праця описує практики проведення різноманітних історичних квестів в українських закладах вищої освіти, було виявлено, що саме навчальні квести стимулюють зростання мотивації до навчання, розвиток аналітично - дослідницьких навичок, здатність до логічного мислення і аргументації власних суджень, покращення комунікативних навичок та командної роботи, виявлено дидактичні умови для ефективного використання навчальних квестів, а також підтверджено важливість нормативно - правового підґрунтя.

Робота аналізує теоретичні основи критичного мислення, визначаючи його як ключову компетентність сучасних педагогів, що забезпечує фахівцю здатність до аналізу, оцінки та прийняття обґрунтованих рішень. Навчальний квест розглядається у статті у формі іноваційної моделі організації навчального процесу, яка сприятиме активізації пізнавальної діяльності студентів, розвитку їхньої аналітично - рефлексивної компетентності.

Наукова робота розкриває сутність навчального квесту як структурованої гри, що інтегрує проблемно - орієнтовані завдання, спрямовані на розвиток навичок аналізу різноманітних історичних джерел, правильної інтерпретації фактів та будування аргументації висновків. Квестова технологія дозволяє моделювати реальні професійні ситуації, завдяки чому процес навчання

максимально наближається до практичних потреб ринку праці по відношенню до майбутніх учителів історії. У статті детально описано етапи створення навчального квесту - від постановки мети до оцінювання результатів, із прикладами завдань, які стимулюють критичне мислення, як наприклад, реконструкція історичних подій чи аналіз автентичності історичних джерел.

Дане дослідження підкреслює, що навчальні квести сприяють формуванню не лише професійних, а й загальнокультурних компетентностей, таких як комунікація, співпраця та творчий підхід до вирішення завдань. Було продемонстровано, що навчальні квести бувають різних типів - як у форматі офлайн, тобто на певній території, так і вібуваються з застосуванням новітніх цифрових технологій, таких як Google meet, Google таблиці тощо.

Наукова праця демонструє важливі зміни в українській системі освіти в розрізі двох наказів Міністерства освіти і науки України, а саме наказу №1225 від 29 липня 2024 року та №1072 від 30 липня 2024 року, які заклали новий професійний стандарт у підготовці майбутніх педагогів та наголошують на обов'язковості і важливості використання іноваційних підходів у навчанні.

Практичні кейси використання навчальних квестів з Харківського національного університету імені Каразіна, Прикарпатського державного університету імені Василя Стефаника та Бердянського державного педагогічного університету підтверджують думку про те, що навчальний квест, це цінний інструмент у вдосконаленні освітнього процесу, завдяки якому професійний рівень педагогів можна підняти на новий рівень.

Наприкінці наукової праці, у висновках, узагальнюються результати дослідження, згідно якого навчальний квест є перспективним інструментом у підготовці вчителів історії, оскільки такий метод сприяє розвитку критичного

мислення, яке необхідне для якісного викладання та виховання свідомих громадян нашої держави.

Висновки: навчальний квест є перспективним і дієвим інструментом для формування критичного мислення у майбутніх учителів історії. Використання такого інноваційного методу сприяє не лише професійним компетентностям, а й загальнокультурним, до яких відносяться комунікація, співпраця, творчий підхід до вирішення завдань. Саме навчальні квести здатні зближувати теоретичний і практичний аспект, що максимально наближає процес професійної підготовки майбутніх педагогів до реальних професійних вимог. Заради забезпечення ефективності проведення квестів необхідно дотримуватися відповідних педагогічно - організаційних вимог, зокрема відповідної підготовки, складання завдань із урахуванням можливостей здобувачів освіти, а також створення рефлексивного простору.

Ключові слова: навчальний квест, критичне мислення, учителі історії, інноваційні методи навчання, професійна підготовка.

Learning quest as a tool for forming critical thinking in the process of professional training of future history teachers

Grishko Viktoriia Ivanivna,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Law Enforcement Activities and Special Legal Disciplines

Educational and Scientific Institute of Law and Humanities

National University of Water Management and Environmental Management,

75 Oleksi Novaka St., Academic Building No. 8, 33000, Rivne, Ukraine

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

ORCID ID: 0000-0001-9257-4535

E-mail: v.i.grichko@nuwm.edu.ua

Tsevukh Andriy Ihorovych,

Assistant of the Department of Information Law and Legal Journalism

Educational and Scientific Institute of Law and Humanities

National University of Water Management and Environmental Management Oleksi

Novaka St., 75, Academic Building No. 8, 33000, Rivne, Ukraine

ORCID ID: 0000-0001-9696-5971

E - mail: a.i.tsevukh@nuwm.edu.ua

Abstract: *The scientific article is devoted to the study of the educational quest as an effective tool for the formation of critical thinking in the process of professional training of future history teachers.*

The purpose of the article: *to analyze the potential of the educational quest as a means of forming critical thinking in students of historical specialties.*

Methods: *the scientific article used the methods of analysis, synthesis, induction, empirical experience, reflective analysis, and others.*

Results: *the scientific work describes the practices of conducting various historical quests in Ukrainian institutions of higher education, it was found that it is educational quests that stimulate the growth of motivation for learning, the development of analytical and research skills, the ability to logically think and argue one's own judgments, improve communication skills and teamwork, didactic conditions for the effective use of educational quests were identified, and the importance of the regulatory and legal basis was also confirmed.*

The work analyzes the theoretical foundations of critical thinking, defining it as a key competence of modern teachers, which provides the specialist with the ability to

analyze, evaluate and make informed decisions. The educational quest is considered in the article in the form of an innovative model of organizing the educational process, which will contribute to the activation of students' cognitive activity, the development of their analytical and reflexive competence.

The scientific work reveals the essence of the educational quest as a structured game that integrates problem-oriented tasks aimed at developing the skills of analyzing various historical sources, correctly interpreting facts and building argumentation of conclusions. Quest technology allows you to simulate real professional situations, thanks to which the learning process is as close as possible to the practical needs of the labor market in relation to future history teachers. The article describes in detail the stages of creating an educational quest - from setting a goal to evaluating results, with examples of tasks that stimulate critical thinking, such as the reconstruction of historical events or the analysis of the authenticity of historical sources.

This study emphasizes that educational quests contribute to the formation of not only professional, but also general cultural competencies, such as communication, cooperation and a creative approach to solving problems. It was demonstrated that educational quests come in different types - both offline, i.e. in a certain territory, and using the latest digital technologies, such as Google meet, Google spreadsheets, etc.

The scientific work demonstrates important changes in the Ukrainian education system in the context of two orders of the Ministry of Education and Science of Ukraine, namely Order No. 1225 of July 29, 2024 and No. 1072 of July 30, 2024, which set a new professional standard in the training of future teachers and emphasize the mandatory nature and importance of using innovative approaches in teaching.

Practical cases of using educational quests from Karazin Kharkiv National University, Vasyl Stefanyk Precarpathian State University and Berdyansk State Pedagogical University confirm the idea that an educational quest is a valuable tool in

improving the educational process, thanks to which the professional level of teachers can be raised to a new level.

At the end of the scientific work, in the conclusions, the results of the study are summarized, according to which an educational quest is a promising tool in the training of history teachers, since such a method contributes to the development of critical thinking, which is necessary for high-quality teaching and education of conscious citizens of our state.

Conclusions: *an educational quest is a promising and effective tool for the formation of critical thinking in future history teachers. The use of such an innovative method contributes not only to professional competencies, but also to general cultural ones, which include communication, cooperation, and a creative approach to solving problems. It is educational quests that are able to bring the theoretical and practical aspects closer together, which brings the process of professional training of future teachers as close as possible to real professional requirements. In order to ensure the effectiveness of quests, it is necessary to adhere to the relevant pedagogical and organizational requirements, in particular, appropriate preparation, compiling tasks taking into account the capabilities of education seekers, as well as creating a reflective space.*

Keywords: *educational quest, critical thinking, history teachers, innovative teaching methods, professional training.*

Постановка проблеми. У процесі підготовки майбутніх учителів історії актуальним є формування критичного мислення, як ключової професійної компетентності. Традиційні методи навчання не завжди сприяють розвитку аналітичних здібностей, умінню працювати з джерелами та ухвалювати обґрунтовані рішення, а тому, виникає потреба у впровадженні інноваційних

підходів. Таким інноваційним підходом є навчальний квест, який використовується як ефективний засіб активізації пізнавальної діяльності та розвитку критичного мислення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Навчальні квести у системі освіти є популярною моделлю іноваційних підходів до організації сучасного освітнього процесу, тому дослідженням даного питання займалися чимало вітчизняних вчених.

Коляда І.М., Камбалова Я.М., Моцак С.І., спільно дослідили питання історичного онлайн - квесту, проте наукова праця не надає достатньої інформації про важливість квесту з психологічної і організаційної точки зору навчання, а стверджує, що потреба в квестах виникла лише через присутність "зумерів" в якості амплуа здобувачів освіти, що є не повним відображенням картини, оскільки навчальний квест виник не тільки внаслідок присутності певного покоління, а є загалом прогресивною моделлю освіти, що і демонструє наше дослідження [1].

Леонтьєва І.В, у своїй науковій розвідці, що була присвячена інтеграції історико - педагогічного знання у зміст сучасної професійної підготовки, висвітлила серед інновацій навчальний квест, який є основою формування критичного мислення, проте не зазначила, забезпечення яких саме педагогічних умов розвитку такого типу навчального процесу вимагається від сучасного педагога [2].

У праці Городиської В. та Васишин А., у контексті інноваційних методів навчання майбутніх педагогів у ЗВО було згадано, що відбулася зміна освітнього процесу на студентоцентричність, проте наукова розвідка не згадує про важливі два накази МОН - №1225 від 29.07.2024 та №1072 від 30.07.2024, які закладають законодавчу основу змін у контексті підготовки майбутніх учителів [3].

Кулик І.О. в рамках дослідження розширення освітнього простору як важливого чинника професійної підготовки учителів історії згадував про навчальний квест, як інноваційний метод навчання, проте його було згадано опосередковано, що не надає комплексного бачення важливості такої моделі у навчальному процесі майбутніх учителів історії в українських ЗВО [4].

Павленко Л.А. і Стрілюк О.Б. наголосили у своєму спільному науковому дослідженні про важливість інфомедіаграмотності сучасного педагога, який має використовувати інноваційні підходи до навчального процесу, а тому має розбиратися в цифрових технологіях. Але, у праці не було зазначено, про детальну значимість цієї інфомедіаграмотності, оскільки саме при створенні таких квестів з історії, педагог часто з різних джерел готує коректні певні відеофрагменти заради максимальної користі для навчання, що було проілюстровано у нашій науковій розвідці [5].

Литвин С.В. розглядав реформування української історичної освіти через важливу призму наказу МОН №1072 від 30.07.2024 року, проте не зазначив про одну із особливостей наказу, який передбачає, що історичний матеріал має подаватися для здобувачів освіти згідно принципу вікової (психофізіологічної) відповідності з урахуванням пізнавальних можливостей здобувачів освіти, що має пряме відношення до організації навчальних квестів, про що було зазначено у даній науковій праці [6].

У своїй більшості, дослідження, що стосуються організації навчальних освітніх квестів, мають відношення до закладів середньої освіти і не ілюструють практику використання квестів у ЗВО, що наприклад підтверджується науковими працями Гринь О.[7], Мороз П.В. й Мороз І. [8], Донець Т. П. [9], Польська Л. Д. та Ярошенко В.І. [10], а також працею Руденко Н.М., і Широков Д.Л. [11], тощо.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. На поточний момент, ключовою проблемою залишається недостатня висвітленість теми наукових квестів у контексті підготовки майбутніх учителів історії, оскільки саме дані педагоги формують історичну свідомість нації, яка необхідна для існування самої держави. Критичне мислення, яким має бути наділений кожен майбутній вчитель історії, формується саме через призму інноваційних методів, а тема навчальних квестів з історії у процесі підготовки педагогів в ЗВО, на жаль, є доволі обмежено дослідженою, через що і виникла потреба у нашому дослідженні.

Формулювання цілей статті (визначення завдання). Оскільки метою наукової розвідки є аналіз навчального квесту як засобу формування критичного мислення у майбутніх учителів історії, то для досягнення мети було поставлено наступні завдання: охарактеризувати сутність поняття "критичне мислення" в освітньому контексті, описати особливості навчального квесту як педагогічної технології, проаналізувати практичні приклади застосування квестів у підготовці вчителів історії, визначити дидактичні умови ефективного впровадження квестів у навчальний процес.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування критичного мислення є однією з провідних цілей сучасної підготовки педагогів, зокрема учителів історії. Учителі історії не лише навчають фактам про минуле, а й мають допомогти школярам та студентам розвивати здатність до глибокого аналізу історичних явищ і джерел. Сучасність, яка породжує багато глобальних викликів, серед яких потреба в зміцненні громадянської свідомості, поширення дезінформації, потребує від фахівця ХХІ століття критичного мислення, яке стало базовою професійною навичкою вчителя [12, с. 351].

Одним із найбільш ефективних інструментів розвитку цього мислення є навчальні квести, які є іноваційною формою освітнього процесу, що поєднує

ігрові елементи, дослідницький досвід тощо. Критичне мислення, як його визначили Річард Пол та Лінда Елдер, є свідомим інтелектуальним процесом, де передбачається цілеспрямоване, уважне й рефлексивне опрацювання інформації з метою формування обґрунтованих висновків. Це мислення включає навички оцінювання, аналізу, розпізнавання упереджень та ухвалення рішень на основі перевірених фактів. До основних рис критичного мислення варто віднести раціональність (орієнтація на факти і логічні аргументи), скептицизм (уміння ставити під сумнів інформацію й перевіряти її достовірність), рефлексивність (осмислення та аналіз власних дій і думок), аргументованість (вміння будувати чіткі висновки, що базуються на доказах).

У сучасних умовах, коли історична інформація часто піддається маніпуляціям, а окремі наративи використовуються в політичних цілях, формування критичного мислення стає однією з ключових компетентностей майбутнього вчителя історії. Його роль як фахівця виходить далеко за межі простого передавання знань - він повинен формувати у власних учнів здатність до самостійного мислення, аналізу, а також свідомого ставлення до минулого й сучасності [13, с. 220]. Критичне мислення допомагає учителю інтерпретувати події з урахуванням різних точок зору, аналізувати автентичність та контекст історичних джерел та навчати учнів розпізнавати маніпулятивні твердження й формувати чітку аргументовану позицію.

З точки зору психології, критичне мислення базується на мотивації до пізнання, когнітивної гнучкості та здатності до саморефлексії. Лев Виготський підкреслював, що найбільш ефективно навчання відбувається в "зоні найбільшого розвитку", тобто коли завдання певним чином перевищує можливості студента, але залишається виконуваним за умови підтримки педагога. Саме так студент не тільки буде засвоювати інформацію, а й навчиться самостійно міркувати.

Педагогічні умови розвитку критичного мислення передбачають створення простору для співпраці, діалогу та активного залучення. Джон Дьюї у своїй концепції зазначив, що навчання через дію (learning by doing) є самим ефективним шляхом формування аналітичних навичок. Комплексні методи дискусії, проблемно - орієнтованого навчання, проєктна діяльність й аналіз історичних кейсів стимулюють учнів до глибокої рефлексії та пошуку рішень. Роберт Енніс в свій час у своїй теорії навів твердження, що критичне мислення складається з трьох взаємопов'язаних компонентів - навичок (оцінка, аналіз, синтез, інтепретація), диспозиції (допитливість, відкритість, схильність до діалогу) та знань (розуміння методів перевірення інформації).

Практичне застосування цих принципів у підготовці вчителів історії можливе завдяки такому інноваційному підходу, як навчальний квест. До прикладу, порівняння суперечливих джерел в рамках квесту щодо битви при Марафоні (як наприклад порівняння свідчень Геродота проти сучасних археологічних знахідок) спонукатиме студентів до критичного аналізу фактів, оцінки джерел і формування власної аргументованої думки. Для того, щоб успішно застосовувати такі методи, студентам необхідно створити психологічно безпечне середовище, де буде можливість вільного висловлювання думок та отримування конструктивного зворотнього зв'язку від викладача.

В контексті реформ середньої освіти, було ухвалено два важливі накази Міністерства освіти та науки України (МОН) - 29 липня 2024 року затверджено наказ №1225 професійний стандарт "Вчитель закладу загальної середньої освіти", а 30 липня 2024 року було затверджено наказ №1072 "Про затвердження концептуальних засад реформування історичної освіти в системі загальної середньої освіти", що має важливе значення для становлення нових фахівців.

Перший наказ (№1225) визначає професійні кваліфікації, можливості траєкторії їх здобуття залежно від освітнього ступеня, структура компетентностей узгоджену з Національною рамкою кваліфікацій та оптимізацію кількості компетентностей для виконання трудових функцій [14]. Наказ має використовуватися при розробці освітніх програм для підготовки фахівців, формуванні програм підвищення кваліфікації і складанні посадових інструкцій, а також оцінення професійної діяльності вчителів. Так наприклад, своїми положеннями професійний стандарт зазначає, що фахівець має розуміти: важливість розвитку критичного мислення; надавати підтримку пізнавальному інтересу й наполегливості здобувачів освіти; створити безпечне освітнє середовище; використовувати цифрові технології й новітні іноваційні методи навчання (за типу навчальних квестів); активно співпрацювати і допомагати здобувачам освіти; адекватно оцінювати психологічний тип здобувачів освіти та їхні результати навчання й досліджень.

Наступний наказ (№1072), який є особливо важливим у контексті підготовки майбутніх учителів історії, зазначає, що потрібно добирати історичний матеріал для здобувачів освіти згідно принципу вікової (психофізіологічної) відповідності з урахуванням пізнавальних можливостей здобувачів освіти, запровадити концентричну структуру історичної освіти для підвищення якості навчання і осмислення історичних процесів, використовувати методи навчання, які сприятимуть загальній ерудиції здобувача освіти [15].

Навчальний квест - це сучасна інтерактивна форма організації освітнього процесу, де поєднуються дослідницька діяльність, ігрові елементи та розв'язання проблемних завдань, де в основі діяння лежить ідея "освітньої пригоди", яка стимулює студентів до активного навчання внаслідок виконання логічно пов'язаних завдань в рамках конкретного сюжету або теми.

Квест має власні структурні основні компоненти, до яких відноситься вступ (подається певна історія або легенда для контексту діяльності), завдання (питання чи проблеми, що потребують аналітичного мислення, синтезу інформації та оцінки), ресурси (тобто добірка необхідних джерел для виконання квесту) та рефлексія (підсумкова дискусія або презентація, у якій студенти обговорюють результати та власний досвід).

В свою чергу, навчальні квести бувають у типах офлайн (в певній аудиторії чи території де відбувається квест), онлайн або цифрові квести (виконання реалізується через онлайн сервіси, такі як Google Forms, Google meet, Moodle тощо) або предметні, де іде максимальна концентрація на конкретній дисципліні, як от історія, де майбутні учителі історії досліджують певну подію з дослідженням джерел, фактів, контекстів тощо.

Безсумівно навчальні квести мають серйозний освітній потенціал, адже завдяки розвивальній, пізнавальній, мотиваційній та виховній функціям, вони розвивають у здобувача освіти критичне мислення, відповідальність, інтерес до навчання, вміння аргументації та пошуку інформації, що є основою для діяльності майбутнього педагога [16, с. 35]. При цьому відзначимо, що у таких квестів є і труднощі, що пов'язані з їхнім впровадженням, а саме: необхідно технічно забезпечити проведення квестів, потрібно підготувати студентів до самостійної дослідницької діяльності, а також потрібно враховувати певну складність оцінки індивідуального внеску конкретної особи в груповій роботі.

Але, переваги такої моделі навчання, до яких відносяться підвищення інтересу до навчання, зближення теорії з реаліями професійної практики, підвищення рівня навичок комунікації й командної взаємодії, неодмінно демонструють те, що така іноваційна форма навчання забезпечить суттєвий поштовх у професійному зростанні педагогів.

Для істориків, особливо корисними будуть навчальні квести в рамках історії Стародавнього світу, адже саме такі великі цивілізації як стародавній Рим, Греція та Єгипет внесли важливий вклад у сьогоденні форми існування суспільства.

Наприклад, в рамках навчального квесту - дослідження Стародавньої Греції можна обрати тему: "Афінська демократія: правда чи міф?", де студенти будуть аналізувати тексти Аристотеля, Плутарха, написи на стелах, сучасні дослідження, а також у рамках завдання квесту, будуть оцінювати реформи Солона і Клісфена, порівнювати афінську демократію з сучасними демократіями та наводити приклади прогалин цієї стародавньої демократії.

Стосовно Стародавнього Риму, доволі цікавим прикладом для навчального квесту є тема "Пунічні війни: стратегія чи випадковість?", де студенти працюватимуть з хроніками Полібія, листами Ганнібала, археологічними джерелами. Завданням може виступити аналіз певних стратегій, оцінка упередженості історичних джерел, реконструкція історичних подій тощо.

Стародавній Єгипет є ще однією відомою цивілізацією в історії людства, що дає для учителів історії широкий набір організації можливих навчальних квестів. Так наприклад, студенти можуть взяти досліджувати у рамках квесту "Таємниці пірамід Гази" під час якого завданням студентів буде зіставлення текстів Геродота, папірусів та ієрогліфів, а також сучасних археологічних звітів, де кінцева мета квесту полягатиме в перевірці гіпотез будування пірамід і виявлення їхнього соціально - релігійного значення.

Методика впровадження полягатиме у постановці проблемного питання, яке формулюється як дослідницьке (за типу: "Чому афінська демократія вважається взірцем"), розподіленні ролей (хто з груп буде істориком, археологом, аналітиком), роботі з джерелами, виконанні завдань і в кінцевому у презентації та

рефлексії. Викладач виступатиме, як ведучий квесту, надаючи напрямки пошуку без прямої відповіді на певне питання.

Навчальні квести дозволять здобувачам освіти сформувати навичку аналізу, оцінки достовірності, синтезу та аргументації, що в комплексі є невід'ємною частиною професійних вмінь вчителя історії та педагогів [17, с. 305 - 306].

Українські заклади вищої освіти вже багато років практикують навчальні квести, що демонструє зміни української освітньої системи у відповідність до міжнародних стандартів. 18 листопада 2015 року музей історії Харківського Національного університету імені Каразіна провів навчальний квест "Університетськими місцями пам'яті", участь в якому прийняли студенти першого курсу історичного факультету, що були об'єднані в 7 команд [18].

Учасники квесту мали обійти 6 локацій (пам'ятники, галерея, аудиторія, музей та інші) і зробити як підтвердження селфі, а також знайти картинки з латинськими літерами, де наприкінці навчального квесту потрібно було скласти латинське слово.

Винагородою за участь у квесті стали додаткові бали за курс "Вступ до спеціальності" в залежності від швидкості виконання завдань.

Наступний схожий квест було проведено Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника 7 листопада 2023 року, де студенти 3 курсу спеціальності 014 "Середня освіта" (Історія) в рамках навчальної дисципліни "Методика навчання історії", організували для першокурсників навчальний квест під назвою "Пізнавальний квест з історії України" [19].

Квест передбачав відвідування певних місць, де була закодована інформація про наступну обов'язкову локацію квесту, яку неможливо було здобути без ґрунтовних знань з історії Київської Русі, козацтва, УПА та інших моментів української історії.

Завдяки квесту, здобувачі освіти проявили свої найкращі розумові здібності, здатність до логічного мислення, креативність і командну співпрацю.

Бердянський державний педагогічний університет 16 травня 2025 року у рамках Тижня історії під проводом доцента Юрія Федорика провів навчальний квест "Історія для всіх", участь у якому взяли аспіранти кафедри історії та філософії [20]. Протягом квесту була низка історичних завдань та історичних відкриттів, що зробило даний квест цікавим й корисним для здобувачів освіти.

Щоб створити ефективний історичний квест необхідно дотриматися певних принципів. Насамперед, потрібно чітко визначити мету навчального квесту, потрібно надати різноманітні джерела для всебічного дослідження поставленого завдання, тобто використовувати письмові і візуальні матеріали, а також електронні дані для виконання завдання.

Особливо важливим є момент врахування рівня складності та поєднання ігрового й навчального аспектів, оскільки завдання мають бути посилюючими для студентів при цьому викликаючи їхнє зацікавлення і стимуляцію до самостійних роздумів. Варто розуміти, що сюжетні лінії таких квестів мають підвищити мотивацію здобувача освіти, але не повинні затьмарювати основну освітню мету.

Учителі історії або інші педагоги, які використовуватимуть навчальні квести, мають виконувати роль координатора такої іноваційної форми навчання, де вони підтримують студентів та їхні обговорення щодо осмислення матеріалу, надають здобувачам освіти конструктивний зворотній зв'язок, створюють атмосферу довіри для вираження думок тощо. Такі квести варто впроваджувати в курси методики викладання історії, джерелознавства та інші спеціальні юридичні дисципліни, де така іноваційна форма навчання може стати частиною практичних семінарів, проектних робіт чи підсумкового оцінювання.

Висновки. Отже, на основі викладеного матеріалу, такий інноваційний підхід, як навчальний квест є дієвим засобом розвитку критичного мислення в процесі підготовки майбутніх учителів історії. Такі квести допомагають сформуванню комунікативних вмінь, аналітично - дослідницькі здібності, що наблизить освітній процес до реальних умов професійної діяльності. Досвід українських закладів вищої освіти демонструє здатність навчальних квестів підвищувати мотивацію до навчання, розвивати навички роботи в команді та з історичними джерелами, а також поглиблювати розуміння історичних процесів. Така модель навчання формує громадянські компетентності, що особливо важливо в умовах сьогодення, де часто історичні наративи стають об'єктом маніпуляцій. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розкриття міждисциплінарного підходу потенціалу квестів, використання цифрових технологій для їх проведення, впливу на розуміння історії тощо.

Список використаної літератури

1. Коляда І. А., Камбалова Я. М., Моцак С. І. Історичний онлайн - квест як інноваційна технологія позанавчальної діяльності зі здобувачами освіти покоління зумерів. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2024. №. 36. С. 128-144.
2. Леонтьєва І. В. Досвід інтеграції історико-педагогічного знання у зміст професійної підготовки сучасного педагога. *Педагогічна освіта: Теорія і практика*. 2020. №. 33 (1). С. 48-57.
3. Городиська В. В., Васишин А. Сучасні інноваційні форми навчання майбутніх педагогів у закладах вищої освіти. 2025. С. 77 - 82.
4. Кулик І. О. Технології розширення освітнього простору як важливий чинник професійної підготовки майбутніх вчителів історії. *Інноваційна педагогіка. Теорія і методика професійної освіти*. №65. Том 2. 2023. С. 57 - 60.

5. Павленко Л. А., Стрілюк О. Б. Інфомедіаграмотність як складова фахової підготовки сучасного вчителя історії Нової української школи. *Розбудова єдиного відкритого інформаційного простору освіти впродовж життя (Forum-SOIS, 2021)*: збірник матеріалів 3-го Міжнародного науковопрактичного WEB-форуму. 2021. С. 225 - 228.
6. Литвин С. Х. Сучасні трансформаційні процеси в українській історичній освіті. *Культура, інформація, комунікація: міждисциплінарний діалог: матеріали Всеукр. наук. 2025*. С. 34 - 38.
7. Гринь О. Використання технологій дистанційного навчання на уроках історії. ББК Ч 34 (4Укр). №3. 2021. С. 35 - 43.
8. Мороз П. В., Мороз І. В. Проектування дослідницьких завдань з історії для учнів базової школи: теорія і практика. Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: упроваджуємо новий зміст освіти у 8 класі. Методичний порадник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку 2025–2026 навчального року: методичні рекомендації/за заг. ред. О. 2025. С. 117-126.
9. Донець Т. П. Нетрадиційні форми навчання історії в закладах середньої освіти. *Актуальні проблеми теорії і методики навчання історії, географії та громадянства* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 2025. С. 61 - 73.
10. Польська Л., Яроменко В. Педагогіка партнерства як простір взаємодії у викладанні курсів громадянської та історичної галузі. 2023. №. 2. С. 87-91.
11. Руденко Н. М., Широков Д. Л. Застосування веб-квест-технології у підготовці майбутніх учителів початкової школи. *Молодий вчений*. 2020. Т. 10. №86. С. 151-157.

12. Пискун О. М. Застосування технік творчого і критичного мислення у професійній підготовці майбутніх педагогів. Збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, 07 квітня 2025 р. 2025. С. 351 - 354.

13. Микитюк С. О., Микитюк В. О. Сучасний педагог як ключовий фактор формування інтелектуального потенціалу української нації. Матеріали III Всеукраїнської наукової конференції «Науково - освітянська еліта та формування інтелектуального потенціалу української нації». 2025. С. 220 - 224.

14. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти». Наказ Міністерства освіти і науки України №1225 від 29 серпня 2024 року. Міністерство освіти і науки України: веб - сайт. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity> (дата звернення: 10.08.2025)

15. Про затвердження концептуальних засад реформування історичної освіти в системі загальної середньої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України №1072 від 30 липня 2024 року. Osvita. ua: веб - сайт. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/92714/? (дата звернення: 10.08.2025)

16. Агеєнко Т., Корськікова К., Нікуленко С. Освітні квести як засіб формування професійної мотивації майбутніх педагогів. *Вища освіта України*. 2023. №4. С. 33 - 39.

17. Худенко С. А. Використання інтерактивних методів навчання під час викладання історії. *Інформатика, інформаційні системи та технології*. 2025. С. 305 - 306.

18. Квест «Університетськими місцями пам'яті». Харківський національний університет імені Василя Каразіна, історичний факультет: веб - сайт. URL:

<https://history.karazin.ua/news/437--kvest-universitetskimi-mistsyami-pamyati?> (дата звернення: 10.08. 2025)

19. Пізнавальний квест з історії України. Прикарпатський університет імені Василя Стефаника, кафедра історії України і методики викладання історії: веб - сайт. URL: <https://kiu.pnu.edu.ua/2023/11/07/piznavalnyj-kvest-z-istorii-ukrainy/?> (дата звернення: 10.08.2025)

20. Квест «Історія для всіх». Alfred Nobel University: веб - сайт. URL: <https://duan.edu.ua/news-and-articles/kvest-istoriya-dlya-vsikh/?> (дата звернення: 10.08.2025)